

<http://dx.doi.org/10.17651/POLON.39.14>

JADWIGA WANIAKOWA

Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków

ORCID 0000-0002-1651-1572

90-lecie Profesora Jana Basary

23 marca 2019 r. obchodził piękny jubileusz 90-lecia Profesor Jan Basara, wieloletni wicedyrektor Instytutu Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk, dialektolog i geolingwista.

Przed dwudziestu laty, na konferencji dialektologicznej w Mogilanach, jubileuszową mowę o dokonaniach Profesora Jana Basary wygłosił prof. Janusz Siatkowski¹. Tym razem zaszczyt nakreślenia sylwetki Dostojnego Jubilata przypadł w udziale mnie, ponieważ od wielu lat się przyjaźnimy, pracując razem nad *Ogólnostowiańskim atlasem językowym* (OLA²).

Jan Basara urodził się 23 marca 1929 r. w miejscowości Czarna Sędziszowska w dzisiejszym powiecie ropczycko-sędziszowskim w województwie podkarpackim (por. Siatkowski 2002: 9)³. Gdy miał 10 lat, wybuchła wojna. W czasie okupacji, jako Polak, nie mógł uczęszczać do szkoły, ponieważ okolice Starogardu Gdańskiego, gdzie wówczas mieszkał, zostały włączone do Rzeszy Niemieckiej. Po wojnie, w wieku 16 lat, po sześciu latach przerwy w nauce, został przyjęty do gimnazjum w Starogardzie

¹ Jej tekst ukazał się potem drukiem w „Studiach Dialektologicznych” II w 2002 r., por. Siatkowski 2002. Jest on dla mnie źródłem dużej części informacji, które tutaj zamieszczam. W tymże tomie został też wydrukowany wykaz prac naukowych Profesora Jana Basary za lata 1956–2001, z którego korzystam. Dalejszą część bibliografii Jubilata przygotowała na moją prośbę Żona Profesora, Pani Doktor Anna Basarowa, której w tym miejscu ogromnie za to dziękuję.

² Общеславянский лингвистический атлас. Atlas ukazuje się w dwóch seriach: fonetyczno-gramatycznej i leksykalno-słowotwórczej. Do tej pory ukazało się 16 tomów atlasu.

³ Nazwa Czarna Sędziszowska widnieje w Wikipedii, por. https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Basara (dostęp: 12.04.2019). Jest to ta sama miejscowość, o której pisze Janusz Siatkowski jako o miejscu urodzenia Profesora Jana Basary: „w Czarnej w pow. Dębica” (por. Siatkowski 2002: 9).

Gdańskim. Zdał maturę w 1950 r. i potem egzamin wstępny na studia polonistyczne w Warszawie, ale bez podania przyczyn nie został przyjęty do grona studentów. Wobec tego pierwszy rok studiów zaliczył na polonistyce wrocławskiej, studiując (najpierw jako wolny słuchacz) u profesorów Stanisława Rosponda, Stanisława Bąka i Leona Zawadowskiego. Następnie przeniósł się do Warszawy, gdzie jego nauczycielami byli profesorowie Witold Doroszewski i Halina Koneczna. Niebawem wszedł do kierowanego przez prof. Doroszewskiego zespołu dialektologicznego, powołanego do badań gwar Warmii i Mazur. W 1954 r. ukończył studia, uzyskując tytuł zawodowy magistra za pracę *Spółgłoski tylnojęzykowe k, g, χ w gwarach Warmii i Mazur*. Oczywiście materiały do tej pracy zdobył w toku wypraw zespołu na Warmię i Mazury. Ukazała się ona potem we współautorskiej książce (z A. Basarową, J. Wójtowiczową i H. Zduńską) *Studia fonetyczne z Warmii i Mazur, cz. 1: Konsonantyzm* w serii *Studia Warmińsko-Mazurskie*, Wrocław 1959, s. 191–228 (por. A. Basara i in. 1959).

W roku 1955, zaraz po studiach, Jan Basara znalazł zatrudnienie w Zakładzie Językoznawstwa Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Najpierw był asystentem, następnie, w miarę rozwoju naukowego, został starszym asystentem i adiunktem.

Doktoryzował się w roku 1963 na podstawie dysertacji *Terminologia budownictwa wiejskiego w dialektach polskich*, napisanej pod kierunkiem prof. Witolda Doroszewskiego. Praca ta została później wydana w dwóch częściach (por. Basara 1964, 1965).

Jak pisze prof. Siatkowski, „po włączeniu Zakładu Językoznawstwa PAN w Warszawie (w 1969 r.) do Instytutu Badań Literackich decyzją Centralnej Komisji Kwalifikacyjnej otrzymał w roku 1971 tytuł naukowy docenta za całokształt dorobku naukowego” (por. Siatkowski 2002: 9).

Praca magisterska, jako że opublikowana pięć lat po ukończeniu studiów, nie była pierwszą publikacją Jana Basary. Jego debiut nastąpił w roku 1956 w „Poradniku Językowym”. Ogłosił tam artykuł o palatalizacji spółgłosek tylnojęzykowych na wschodnich Mazurach (por. Basara 1956). Następny artykuł Jubilata został również wydrukowany w „Poradniku Językowym”. Dotyczy on zróżnicowania semantycznego wybranych terminów z zakresu budownictwa wiejskiego w Polsce (por. Basara 1958).

Analizując pierwsze prace naukowe Profesora Basary, trzeba stwierdzić, że od początku swojej działalności skupia się on na badaniu fonetyki i słownictwa polskich gwar. Trzeba też dodać, że swoim zainteresowaniem obejmuje wszystkie polskie gwary, co pokazuje zwłaszcza jego praca doktorska (por. wyżej). Warto przy tym zwrócić uwagę, że chętnie ukazuje zasięgi badanych zjawisk językowych w sposób przestrzenny, przedstawiając je na mapach. Już jego wczesne publikacje najczęściej zawierają mapy, które są znakomitą ilustracją omawianych zagadnień. Pisze też prace teoretyczne na temat mapowania różnych zjawisk, por. np. współautorski artykuł na temat mapowania faktów fonetycznych (A. Basara i in. 1963). W roku 1959, oprócz wspomnianej wyżej pracy magisterskiej, ukazał się drukiem, ważny w badaniach dialektologicznych, współautorski kwestionariusz fonetyczny do badań gwar polskich, w którym Jan Basara ma znaczny udział (por. A. Basara i in. 1959).

W 1963 r. Jan Basara miał doskonałą możliwość przeprowadzenia dokładnych badań słownictwa Polaków mieszkających na Zaolziu, ponieważ uzyskał wyjazdowe stypendium naukowe do Czechosłowacji. Wyniki badań opublikował później w monografii pt. *Słownictwo polskich gwar Śląska na terenie Czechosłowacji* (por. Basara 1975). Na podstawie tej pracy i pozostałego dorobku naukowego habilitował się w roku 1974 na Wydziale Filologii Polskiej i Słowiańskiej Uniwersytetu Warszawskiego (por. Siatkowski 2002: 9–10). W kilka lat później, w roku 1981, po wydaniu kolejnego studium, poświęconego tym razem leksyce gwarowej z zakresu obróbki drewna (por. Basara 1981), został profesorem nadzwyczajnym. W roku 1991 uzyskał tytuł profesora zwyczajnego (Siatkowski 2002: 10).

Gdy bierze się pod uwagę całość dorobku naukowego Jubilata, widać, jak stopniowo rozszerzają się jego zainteresowania: zaczyna od badań gwar polskich, by z biegiem czasu zająć się gwarami słowiańskimi. Dorobek ten obejmuje do tej pory blisko 170 publikacji. Składa się nań osiem książek (w tym cztery współautorskie), 68 map *Ogólnosłowiańskiego atlasu językowego* (OLA) (w tym część we współautorstwie) oraz liczne artykuły naukowe (zwykle zawierające mapy), recenzje, sprawozdania i wspomnienia. Profesor Jan Basara wiele publikacji ogłosił wspólnie z Żoną, Dr Anną Basarową. Najważniejsza z nich jest monografia dotycząca gwarowego słownictwa rolniczego z zakresu przygotowania gleby i uprawy ziemniaków (por. A. Basara, J. Basara 1992).

Wszystkie prace Jubilata poświęcone polskim gwarom są niezwykle ważne nie tylko z dialektologicznego, ale też z geolingwistycznego punktu widzenia. Dają bowiem obraz zasięgu występowania gwarowych leksemów rodzimego i obcego pochodzenia, ukazują ich historię i wzajemne powiązania, a przez to wyznaczają granice wzajemnych wpływów poszczególnych dialektów oraz oddziaływań obcych dialektów języków ościennych. Takie ujęcie umożliwia również śledzenie przemian kulturowych w środowisku wiejskim, zatem prace te są cenne także dla etnologów i historyków kultury. Zresztą każdy znajdzie w publikacjach Profesora Jana Basary coś interesującego dla siebie. Dla mnie osobiście bardzo inspirujące okazały się liczne artykuły Jubilata (we współautorstwie z Anną Basarową) poświęcone polskim gwarowym nazwom roślin (por. np. A. Basara, J. Basara 1988, 1989, 1991).

Trzeba zaznaczyć, że tematyka gwarowa nie wyczerpuje skali zainteresowań Jubilata. Badał wzajemne relacje między gwarami ludowymi a językiem ogólnopolskim (por. Basara 1977a). Ponadto zajmował się językiem prasy technicznej i periodyków technicznych (por. np. A. Basara, J. Basara 1976; Basara 1976, 1977b, 1978), związkami języka polskiego z innymi językami słowiańskimi (por. np. Basara 1982a, A. Basara, J. Basara 1993) i związkami polszczyzny z językiem niemieckim (por. Basara 1994).

Od początku swojej działalności naukowej Profesor Jan Basara zwracał szczególną uwagę na aspekt geolingwistyczny badanych zjawisk. Stąd jego dążność do przedstawiania ich zasięgów na mapach (por. wyżej). Od 1963 r. zainteresowania Jubilata geolingwistyką się pogłębiły i jednocześnie rozszerzyły na całą Słowiańszczyznę, bowiem zaczął pracować w OLA. Wraz z nabywaniem doświadczeń atlasowych publikował coraz liczniejsze prace geolingwistyczne bądź związane bezpośrednio z atlasem

(por. np. Basara 1963, 1977c), bądź poświęcone zagadnieniom przedstawianym w kolejnych tomach atlasu (por. np. A. Basara, J. Basara 1978, Basara 1983). Praca w komisji polskiej OLA przebiega wieloetapowo i wielotorowo. Ogólnie rzecz ujmując, najpierw gromadzi się materiał gwarowy, według kwestionariusza OLA (Вопросник 1965)⁴, z wytypowanych wcześniej miejscowości, pamiętając przy tym o doborze informatorów, odpowiednich nagraniach i właściwym dla atlasu zapisie fonetycznym. Następnie sprawdza się wszystkie zapisy i przygotowuje się materiał gwarowy ze wszystkich badanych miejscowości w Polsce do poszczególnych map, opracowuje się tenże materiał pod względem fonetycznym, morfologicznym, leksykalnym i semantycznym (jeśli wymaga tego rodzaj mapy), wreszcie – już przy konkretnej mapie – opracowuje się cały materiał słowiański, tworzy się uogólnione zapisy, opracowuje się system znaków na danej mapie, opracowuje się legendę do tejże mapy i wreszcie się ją sporządza według ustalonych w atlasie reguł. Profesor Jan Basara, jako doświadczony dialektolog, od początku brał udział we wszystkich tych etapach powstawania atlasu. Wraz z Żoną przeprowadzał badania terenowe, eksplorując pięć miejscowości (punkty 238, 302, 309, 310, 319 atlasu), a z innymi członkami zespołu jeszcze dwie (296, 304), zapisywał fonetycznie materiały, sprawdzał zapisy fonetyczne kolegów dialektologów. Brał udział w przygotowaniu polskich materiałów z odpowiednimi objaśnieniami do nich (czyli tak zwanych „indeksów” atlasowych) do prawie wszystkich dotychczas wydanych tomów fonetyczno-gramatycznych OLA. To tylko część jego zasług dla atlasu. Jak już wspomniałam wyżej, opracował 68 map atlasowych (50 w tomach leksykalno-słotwórczych i 18 w tomach gramatyczno-fonetycznych, w tym jedną bardzo ważną mapę zbiorczą: *Fonetyczne refleksy psl. *ǫ*⁵). Jubilat ponadto jest redaktorem dwóch tomów OLA z serii fonetyczno-gramatycznej (OLA 2b i OLA 3) i współredaktorem (z J. Siatkowskim) jednego tomu z serii leksykalno-słotwórczej (OLA 8). Warto też dodać, że jest autorem wstępów do tomów atlasu przez siebie redagowanych.

Niezwykle ważne dla OLA są opisy fonologiczne gwar badanych miejscowości w atlasie. Ułatwiają one w dużym stopniu tworzenie uogólnionych zapisów morfologicznych do map. Można rzec, że są one monografiami fonologicznymi danych miejscowości. Państwo Basarowie są autorami takich opisów polskich punktów atlasowych w Małopolsce (por. A. Basara, J. Basara 1983). Jest to ich kolejna wielka zasługa dla OLA.

Podkreślić również należy, że Profesor Jan Basara jako pierwszy w międzynarodowym zespole atlasu wystarał się o subwencję Unii Europejskiej na wydanie trzeciego tomu z serii gramatyczno-fonetycznej OLA.

Autorzy atlasu spotykają się co roku (dawniej jeszcze częściej) w innym kraju słowiańskim, aby omówić bieżące problemy atlasowe i rozdzielić zadania. W związku z tym przewodniczący komisji atlasowych z każdego kraju co jakiś czas organizują

⁴ Trzeba w tym miejscu zaznaczyć, że Profesor Jan Basara brał udział w opracowywaniu tego kwestionariusza (por. Siatkowski 2002: 10), a była to praca niełatwa, bowiem kwestionariusz OLA liczy aż 3454 pytania dotyczące wszystkich poziomów języka.

⁵ Jest to mapa współautorska, opracowana wspólnie z A. Basarową i H. Zduńską.

konferencje atlasowe. Profesor Jan Basara, jako przewodniczący polskiej komisji atlasu i członek międzynarodowej komisji OLA, zorganizował w Polsce aż siedem takich konferencji (por. np. Basara 1982b), co najlepiej świadczy o jego wyjątkowych zdolnościach organizacyjnych. Trzeba też podkreślić, że w atlasie udziela się nieprzerwanie do tej pory, wspierając go swoim olbrzymim doświadczeniem i wiedzą.

Ogólnosłowiański atlas językowy nie jest jedynym międzynarodowym atlasem, w którego pracach Profesor Jan Basara bierze udział. Przez dziesięć lat, w latach 1986–1995, aktywnie uczestniczył, jako przedstawiciel Polski i Instytutu Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk, w pracach nad obejmującym wszystkie języki europejskie *Atlasem Linguarum Europae* (ALE)⁶ (por. Siatkowski 2002: 10).

Jubilat ma również ogromne zasługi dla Międzynarodowego Komitetu Słowistów. W latach 1969–1974 piastował bardzo odpowiedzialną funkcję sekretarza tegoż komitetu. Był wówczas pełnym zaangażowania współorganizatorem (wraz z prof. M. Szymczakiem) VII Międzynarodowego Zjazdu Słowistów w Warszawie w 1973 r. (por. Basara, Szymczak 1974). W latach 1969–1998, zatem bez mała 30 lat, był sekretarzem-koordynatorem prac komisji działających przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów. Jego niezwykle ożywiona działalność w tym zakresie przyczyniła się do lepszego funkcjonowania tychże komisji i powołania wielu nowych (por. Siatkowski 2002: 10). Profesor Basara z powodzeniem także popularyzował prace Międzynarodowego Komitetu Słowistów, publikując szereg artykułów z tym związanych (por. np. Basara 1969, Basara, Szymczak 1970, 1972, 1973, 1976, Basara 1979, 1980, 1985).

Profesor Jan Basara był ponadto przez lata niestrudżonym organizatorem nauki w Polsce. W latach 1973–1992 był wicedyrektorem Instytutu Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk⁷. Nie szczędził wtedy trudu i energii, aby doprowadzić do zawarcia wielu dwustronnych umów Instytutu z zagranicznymi ośrodkami naukowymi (por. Siatkowski 2002: 10). W latach 1986–1991 był także kierownikiem zespołu warszawskiego Instytutu. Warto nadmienić, że Profesor Basara, od lat związany z OLA (por. wyżej), od roku 1975 aż do przejścia na emeryturę w roku 1999 z oddaniem pełnił funkcję szefa Pracowni Ogólnosłowiańskiego Atlasu Językowego (por. https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Basara (dostęp: 12.04.2019)). Trzeba zatem podkreślić, że całe swoje życie naukowe związał z Instytutem Języka Polskiego PAN, przyczyniając się w dużym stopniu do podwyższenia jego rangi nie tylko w Polsce, ale także na arenie międzynarodowej. Dziś, kiedy tak modne jest umiędzynarodowienie nauki, można powiedzieć, że Profesor Jan Basara od początku był jego rzecznikiem w Instytucie.

Jubilat wypromował jednego doktora, recenzował liczne prace doktorskie i habilitacyjne oraz pisał recenzje w postępowaniach o nadanie tytułu naukowego profesora.

⁶ Dotychczas opublikowano dziewięć części *Atlasu Linguarum Europae*, przy tym każda z nich składa się z woluminu map i woluminu komentarzy.

⁷ Instytut Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk powstał 1 października 1973 r. z trzech jednostek naukowych: warszawskiego Zakładu Językoznawstwa PAN (gdzie był zatrudniony Profesor Basara, por. wyżej), krakowskiego Zakładu Języka Polskiego PAN oraz poznańskiej Pracowni Językoznawstwa Stosowanego PAN (zob.: <https://ijp.pan.pl/o-instytucie/historia/> (dostęp: 15.06.2019)).

Dodać należy, że Profesor Jan Basara piastował wiele zaszczytnych funkcji z wyboru. Przez kilka kadencji był członkiem Komitetu Językoznawstwa PAN oraz sekretarzem działającej przy tymże Komitecie Komisji Dialektologicznej. Był także sekretarzem Komisji ds. Kongresów Sławistów przy Komitecie Słowianoznawstwa PAN. Przez lata należał do zespołu redakcyjnego serii Prac Instytutu Języka Polskiego PAN (od 1975), instytutowego czasopisma „Polonica” (od 1975) oraz „Poradnika Językowego” (od 1977), był redaktorem naukowym trzech językoznawczych serii wydawnictwa Z Polskich Studiów Sławistycznych (1978, 1983, 1988), gdzie publikuje się prace polskich językoznawców na międzynarodowe kongresy sławistów. Ponadto był redaktorem naukowym kilku tomów *Atlasu gwar mazowieckich* (w latach 1980–1992) i współredaktorem (z M. Szymczakiem) wyboru pism Jana Baudouina de Courtenay, zatytułowanego *O języku polskim* (Warszawa 1984).

Profesor Jan Basara nie stronił od czynnego udziału w życiu społecznym. W latach 1965–1969 był przewodniczącym Rady Zakładowej przy jednostkach Wydziału I PAN. Pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Rady Osiedlowej przy Dzielnicowej Radzie Narodowej Warszawa-Wola, zaś w latach 1969–1973 był radnym tejże rady narodowej (por. Siatkowski 2002: 11).

Za swoją intensywną i owocną działalność naukową oraz organizacyjną Jubilat został wyróżniony między innymi następującymi zaszczytnymi odznaczeniami: Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Odznaką Tysiąclecia, Medalem 25-lecia PAN i Odznaką Honorową Za zasługi dla Warszawy (por. https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Basara (dostęp: 12.04.2019)).

Z powyższego szkicu wyłania się obraz Dostojnego Jubilata jako zasłużonego dialektologa i geolingwisty, zaangażowanego organizatora nauki i animatora międzynarodowej współpracy naukowej.

Jednakże tekst niniejszy byłby niekompletny, gdyby zawierał tylko omówienie naukowej i organizacyjnej działalności Profesora Jana Basary. Uważam, że nawet jeśli chodzi o wielkiego naukowca, prócz osiągnięć naukowych ogromnie jest ważne, jakim jest on człowiekiem. Ponieważ z Jubilatem znamy się od dawna, pozwolę sobie sięgnąć do początku naszej znajomości⁸.

Jest rok 1999. Organizuję z koleżanką konferencję dialektologiczną w Mogilanach z okazji jubileuszu szefa naszej Pracowni, prof. Jerzego Reichana. Nagle odbieram telefon od ówczesnego dyrektora Instytutu, prof. Kazimierza Rymuta, o tym, że konferencja będzie miała dwóch bohaterów: prof. Reichana i prof. Basarę, ponieważ obaj obchodzą jubileusz. Na początku się trochę zdziwiłam, bo nie znałam Profesora Jana Basary, który zawsze pracował w warszawskiej części naszego Instytutu. No i wtedy właśnie, na konferencji jubileuszowej, go poznałam! Nie wiedziałam wtedy jeszcze, że za kilka lat będziemy razem pracowali w międzynarodowym przedsięwzięciu naukowym, jakim jest OLA. Ale już wtedy Profesor Jan Basara ujął mnie miłym sposobem bycia i poczuciem humoru. Po dwóch latach spotkaliśmy się na innej konferencji dialektologicznej.

⁸ Swoją drogą ciekawe, czy sam Jubilat pamięta, kiedy i gdzie to było...

Utkwiła mi wówczas w pamięci pewna scena. Jest czerwiec 2001 r. Trwa konferencja dialektologiczna w Bujnach niedaleko Łodzi. Wieczorem, po pierwszym dniu obrad, w gronie kilku osób idziemy polną dróżką na spacer. W pewnym momencie mijają nas biegiem zawsze szczupły i wysportowany Profesor Basara w dzinsach i T-shircie. Po jakimś czasie wraca, trzymając w ręku kolorowy bukiet polnych kwiatów, który wręcza Żonie, Doktor Annie Basarowej.

Nie sposób nie podkreślić, że oboje Państwo Basarowie są przemiłymi ludźmi, bezpośrednimi, otwartymi i pomocnymi. Gdy w 2004 r. zaczęłam pracować w OLA, dostałam od nich spis punktów (czyli badanych miejscowości) tego atlasu z oznaczoną – co niezwykle cenne – ich przynależnością do poszczególnych języków. Było to dla mnie, początkującej wtedy geolingwistki, szalenie ważne. Dzięki temu poczułam się raźniej i stwierdziłam, że jestem w stanie jakoś ogarnąć różnorodność dialektałną atlasu. Do tej pory korzystam z tego spisu! Dostałam też od nich wówczas już wtedy bardzo trudno dostępny (nie było go w internecie!) kwestionariusz OLA (o którym była mowa wyżej), zawierający wszystkie pytania atlasowe. Również do tej pory z niego korzystam, mimo że od kilku lat można go „ściągnąć” ze strony internetowej atlasu.

Profesor Basara był zawsze dobrze obeznany z nowymi urządzeniami elektronicznymi. Pamiętam, jak w 2005 r. w Krakowie podczas konferencji OLA uczył mnie, jak się pisze i wysyła SMS-y przez telefon komórkowy, bo wcześniej używałam komórki tylko do telefonowania. Jego zainteresowanie techniką przejawia się również w tym, że jest doskonałym kierowcą, który lubi szybko jeździć.

Z okazji wspianiałego Jubileuszu 90-lecia niech mi będzie wolno życzyć gorąco Dostojnemu Jubilatowi przede wszystkim zdrowia, energii i pogody ducha oraz dalszych sukcesów naukowych. Ad multos annos, Szanowny Panie Profesorze, ad multos annos, Drogi Jasiu!

Bibliografia

- Basara J., 1956, W sprawie palatalizacji spółgłosek tylnojęzykowych *k*, *g*, *χ* we wschodniej części Mazur, *Poradnik Językowy*, z. 6, s. 221–228, 5 map.
- Basara J., 1958, Zróżnicowanie semantyczno-geograficzne niektórych terminów z budownictwa wiejskiego na terenie Polski, *Poradnik Językowy*, z. 6, s. 110–126, 6 map.
- Basara J., 1963, Z prac nad Ogólnosłowiańskim atlasem językowym, *Sprawozdania z Prac Naukowych Wydziału I PAN*, z. 3–4, s. 116–124.
- Basara J., 1964, Terminologia budownictwa wiejskiego w dialektach polskich, cz. 1: Dom mieszkalny, 25 map, Wrocław.
- Basara J., 1965, Terminologia budownictwa wiejskiego w dialektach polskich, cz. 2: Pomieszczenia gospodarskie, ogrodzenia, zamknięcia, 23 mapy, Wrocław.
- Basara J., 1969, Przed VII Międzynarodowym Zjazdem Słowistów, *Poradnik Językowy*, z. 8, s. 471–472.
- Basara J., 1975, Słownictwo polskich gwar Śląska na terenie Czechosłowacji, Wrocław (162 mapy).
- Basara J., 1976, Uwagi dotyczące strony językowej miesięcznika „Przemysł Drzewny”, *Prasa Techniczna*, nr 2, s. 27.

- Basara J., 1977a, Gwary ludowe wobec języka ogólnopolskiego, *Przegląd Humanistyczny* XXI, nr 12, s. 107–112.
- Basara J., 1977b, O języku w miesięczniku „Chłodnictwo”, *Prasa Techniczna*, nr 4, s. 21–22.
- Basara J., 1977c, Ogólnosłowiański atlas językowy, *Poradnik Językowy*, z. 6, s. 247–262.
- Basara J., 1978, Ocena językowa miesięcznika „Maszyny i Ciągniki Rolnicze”, *Prasa Techniczna*, nr 4, s. 25.
- Basara J., 1979, Delegacja polska na VIII Międzynarodowy Kongres Sławistów w Zagrzebiu, *Biuletyn Sławistyczny* IV, s. 5–12.
- Basara J., 1980, Z prac komisji problemowych Międzynarodowego Komitetu Sławistów (1973–1978), *Biuletyn Sławistyczny* V, s. 19–27.
- Basara J., 1981, Z zagadnień słownictwa gwarowego. Terminologia obróbki drewna w dialektach polskich, Wrocław (34 mapy).
- Basara J., 1982a, Paralele fonetyczne polsko-południowosłowiańskie, [w:] *Studia Linguistica Polono-Jugoslavica*, t. 2, Skopje, s. 19–21.
- Basara J., 1982b, Międzynarodowa konferencja Komisji Ogólnosłowiańskiego Atlasu Językowego MKS (Jabłonna pod Warszawą 31 V – 5 VI 1982), *Poradnik Językowy*, z. 10, s. 724–727.
- Basara J., 1983, Praszowieński *paokъ i jego realizacje fonetyczne we współczesnych gwarach słowiańskich, [w:] *Z polskich studiów sławistycznych*, seria 6, Językoznawstwo, Warszawa, s. 37–41, mapa.
- Basara J., 1985, IX Międzynarodowy Kongres Sławistów, Kijów 6–14 września 1983, *Poradnik Językowy*, z. 2, s. 132–135.
- Basara J., 1994, Dynamika procesu zapożyczeń niemieckich w zakresie nazw kilkunastu desygnatów z dziedziny rolnictwa, *Prace Językoznawcze Uniwersytetu Gdańskiego, Filologia Polska*, nr 17–18, s. 41–45 (mapa).
- Basara J., Szymczak M., 1970, XII plenarne posiedzenie Międzynarodowego Komitetu Sławistów (Helsinki 30 VIII – 5 IX 1970), *Poradnik Językowy*, z. 9–10, s. 570–578.
- Basara J., Szymczak M., 1972, XIII plenarne posiedzenie Międzynarodowego Komitetu Sławistów, *Nauka Polska*, nr 1, s. 149–151.
- Basara J., Szymczak M., 1973, XIV plenarne posiedzenie Międzynarodowego Komitetu Sławistów (Rzym 12–18 X 1972), *Poradnik Językowy*, z. 1, s. 45–49.
- Basara J., Szymczak M., 1974, VII Międzynarodowy Kongres Sławistów (Warszawa 21–27 sierpnia 1973 r.), *Kwartalnik Neofilologiczny* XXI, z. 1, s. 109–110.
- Basara J., Szymczak M., 1976, Sprawozdanie z XVII plenarnego posiedzenia Międzynarodowego Komitetu Sławistów (Berlin – Budziszyn, 2–8 września 1975), *Poradnik Językowy*, z. 2, s. 82–86.
- Basara A., Basara J., Wójtowicz J., Zduńska H., 1959, *Studia fonetyczne z Warmii i Mazur*, cz. 1: Konsonantyzm, *Studia Warmińsko-Mazurskie*, t. 7, Wrocław.
- Basara A., Basara J., Strzyżewska A., Wójtowicz J., Zduńska H., 1959, *Kwestionariusz fonetyczny do badań gwar polskich*, Warszawa.
- Basara A., Basara J., Strzyżewska A., Wójtowicz J., Zduńska H., 1963, O mapowaniu faktów fonetycznych, *Poradnik Językowy*, z. 5–6, s. 206–216, 4 mapy.
- Basara A., Basara J., 1976, Błędy ortograficzne w prasie technicznej, [w:] *Z zagadnień poprawności językowej i terminologicznej prasy technicznej*, Rada Prasy Technicznej, Prace Prezydium, Zespołów i Komisji, nr 1, Warszawa, s. 79–86.
- Basara A., Basara J., 1978, Kontynuanty nagłosowej grupy *kv-* w wyrazie *kvěť w dzisiejszych dialektach słowiańskich (Na marginesie prac nad Ogólnosłowiańskim atlasem językowym), [w:] *Z polskich studiów sławistycznych*, seria 5, Językoznawstwo, Warszawa, s. 5–8, mapa.
- Basara A., Basara J., 1983, *Opisy fonologiczne polskich punktów „Ogólnosłowiańskiego atlasu językowego”*, z. 2: Małopolska, Wrocław.
- Basara A., Basara J., 1988, Nazwy śnieci (*Tilletia*) w gwarach polskich, [w:] *Wokół języka. Rozprawy i studia poświęcone pamięci Profesora Mieczysława Szymczaka*, Wrocław, s. 83–86 (mapa).
- Basara A., Basara J., 1989, Nazwy gorczycy polnej (*Sinapis arvensis*) w gwarach polskich, [w:] *Zbornik razprav iz slovansego jezikoslovja*, Ljubljana, s. 19–29 (mapa).

- Basara A., Basara J., 1991, *Cuscuta trifolii*, czyli kanianka koniczynowa (nazwy i ich zasięg geograficzny), *Zeszyty Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu, Językoznawstwo XIII*, s. 367–372 (mapa).
- Basara A., Basara J., 1992, *Polska gwarowa terminologia rolnicza. Przygotowanie gleby, uprawa ziemniaków*, *Prace Instytutu Języka Polskiego PAN*, nr 83, Kraków (28 map).
- Basara A., Basara J., 1993, *Polsko-czeskie związki leksykalne*, [w:] *Česko-polské rozhovory, Ústí nad Labem*, s. 119–123.
- Siatkowski J., 2002, *W siedemdziesięciolecie Profesora Jana Basary*, *Studia Dialektologiczne II*, red. J. Okoniowa, B. Dunaj, Kraków, s. 9–11.
- Вопросник Общеславянского лингвистического атласа, 1965, Moskwa.
- OLA 2b: *Общеславянский лингвистический атлас. Серия фонетико-грамматическая, Выпуск 2b: Рефлексы *ϕ*, 1990, red. J. Basara, Wrocław – Warszawa – Kraków.
- OLA 3: *Общеславянский лингвистический атлас. Серия фонетико-грамматическая, Выпуск 3: Рефлексы *br, *br̥, *bl, *bl̥*, 1994, red. J. Basara, Warszawa.
- OLA 8: *Общеславянский лингвистический атлас. Серия лексико-словообразовательная, Выпуск 8: Профессии и общественная жизнь*, 2003, red. J. Basara i J. Siatkowski, Warszawa.
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Basara (dostęp: 12.04.2019).
- <https://ijp.pan.pl/o-instytucie/historia/> (dostęp: 15.06.2019).